

Ursula von der Leyen



Profil

Ursula von der Leyen er en tysk politiker, der var formand for Europa-Kommissionen fra 2019-2024, og som genopstiller til posten for perioden 2024-2029. Kommissionsformanden leder Europa-Kommissionen, den udøvende gren af EU, som har ansvaret for at foreslå og gennemføre EU-lovgivning samt forvalte EU's politikker og budget. Hun blev født den 8. oktober 1958 i Bruxelles i Belgien som datter af en tidligere embedsmand i EU og ministerpræsident i Niedersachsen. Den tidlige opvækst i Bruxelles betød, at Ursula von der Leyen voksede op i en international atmosfære tæt på EU's institutioner. Familien boede i Bruxelles, indtil hun var 13 år, og derfor taler hun flydende fransk, engelsk og tysk¹.

Ursula von der Leyen har studeret økonomi ved universiteterne i Göttingen, Münster og på London School of Economics, men færdiggjorde dem aldrig, da hun i stedet skiftede til medicinstudiet. I 1987 fik hun sin lægeuddannelse fra Hannover Medical School og modtog en doktorgrad i medicin i 1991. Derefter begyndte hun sin karriere som læge og arbejdede på forskellige hospitaler, inden hun i 2003 trådte ind i politik som medlem af Tysklands kristendemokratiske parti (CDU). Her gjorde von der Leyen lynkarriere, da hun samme år både blev valgt til Niedersachsens parlament og udnævnt til social-, familie og sundhedsminister i delstatsregeringen. I 2005 blev Ursula von der Leyen udpeget til familieminister i Angela Merkels første regering. Efterfølgende varetog hun hvervenerne som Tysklands social- og beskæftigelsesminister (2009-2013) og forsvarsminister (2013-2019).

I 2019 blev Ursula von der Leyen valgt som formand for Europa-Kommissionen. Det skete ved, at hun i juni 2019 blev indstillet som kommissionsformand af medlemslandenes regeringsledere i Det Europæiske Råd, og efter en længere behandling i Europa-Parlamentet kunne von der Leyens kommission tiltræde den 1. december 2019. Hun blev dermed Kommissionens første kvindelige leder.

Position

Ursula von der Leyen blev i Tyskland kendt som tilhørende den progressive og humanistiske fløj i det konservative parti CDU. Som social- og beskæftigelsesminister var hun meget populær og blev betragtet som en mulig arvtager til kansler-posten efter Angela Merkel. Som forsvarsminister mistede hun dog store dele af sin popularitet, da hun blandt andet offentligt lagde sig ud med dele af Tysklands militære ledelse, ligesom hun har været ramt af anklager om både nepotisme og fusk med sin doktordisputats.² Sidstnævnte blev hun dog rensat for, men hendes omdømme led skade. Der var

¹ <https://www.altinget.dk/eu/artikel/278801-tysklands-staalsatte-rose-cirklen-er-sluttet-for-kvinden-i-toppen-af-europa>

² <https://www.information.dk/udland/2019/07/ved-ufatteligt-ursula-von-leyen-bare-europa>

derfor ikke mange, der havde spået, at Ursula von der Leyen ville ende som kommissionsformand, men hun endte med at blive en kompromiskandidat, som særligt den liberale franske præsident Emmanuel Macron syntes godt om.

Det konservative tyske parti CDU er medlem af det The European People's Party (EPP) i EU. EPP er den store konservative gruppe i Europa-Parlamentet, som ved valget i juni 2024 blev Europa-Parlamentets største parti med 188 mandater. Gruppen er centrum-højre og indgår i den mangeårige centrum-majoritet bestående af EPP, centrumpartiet det socialliberale Renew og den socialdemokratiske centrum-venstre gruppe S&D. EPP er som gruppe optaget af at fremme EU's konkurrenceevne, styrke det indre marked, gennemføre Capital Markets Union, sikre gode vilkår for landbrug og landområder samt øge EU's forsvar og selvforsyning indenfor en række sektorer.

Ursula von der Leyens periode som kommissionsformand fra 2019-2024 blev præget af Covid-19-krisen, hvor hun i høj grad var arkitekten bag den store Genopretningsfond for EU-landene på 750 mia. euro, som også indeholdt fælles lånoptagning for første gang i unionens historie. Derudover var perioden også kendetegnet af den store grønne pagt The European Green Deal, som sætter en række ambitiøse og bindende mål for medlemslandene inden for klima, miljø og natur. Aftalen blev godkendt i 2020, og det endelige mål er klimaneutralitet i 2050. Under paraplyen af Green Deal anses Ursula von der Leyens kommissionsperiode som den mest grønne i EU's historie, og hun selv anses som tilhørende den mest grønne og progressive del af EPP, hvor der internt har været debat om den grønne omstilling ledet af von der Leyen går for hurtigt og medfører kvælende bureaukrati og for mange omkostninger for landmænd.

Samtidig var perioden præget af et samarbejde over midten mellem EPP, den socialdemokratiske gruppe S&D og den liberale gruppe Renew Europe. De tre partier har fortsat flertal tilsammen. Det får afgørende betydning, om denne konstellation fortsat vil dominere lovgivningsarbejdet, eller om EPP i højere grad vil orientere sig mod særligt højrefløjsspartiet ECR, som gik frem ved Europa-Parlamentsvalget i juni 2024. For nu ligner det, at Ursula von der Leyen arbejder på en fortsættelse af centrum-majoritetens samarbejde, og det er GRACE analyse, at både Renew og S&D vil stemme for von der Leyen i Europa-Parlamentets godkendelsesafstemning.

Dertil er det GRACEs vurdering, at Ursula von der Leyen opnår godkendelse i Europa-Parlamentet, og dermed bliver kommissionsformand endnu en periode. Hun har allerede modtaget Ministerrådets godkendelse, hvor også den forhenværende præsident i Portugal, socialdemokratiske Antonio Costa, og præsidenten i Estland, den socialliberale Kaja Kallas, også opnåede valg som henholdsvis formand for Ministerrådet og Udenrigskommissær.